
KRÓNIKA

SZÍNHÁZ — ELMÉLETBEN ÉS GYAKORLATBAN. Az elmúlt hónapban tartományunk legjelentősebb művelődési eseménye kétségkívül az országos színházi fesztivál volt. A 23. Sterija Játékok lényegét már a címben is megjelöltük: színház — elméletben és gyakorlatban. Tanácskozáások, találkozások, kiállítások és mindennekfölött előadások, versenyben és versenyen kívül futó sok-sok bemutató keretezte a rendezvényt. Bizonyítva egyben azt is, hogy a Játékok immár nem csak az ország több mint félszáz színházában hazai szövegekre készült 7—8 legjobb (vagy csak annak vélt) előadásának a pusztá bemutatója, prezentálása, hanem mindennekfölött általános színházi, rendezvény, valamennyi színházunk rendezvénye. Célja pedig: népszerűsíteni a drámairodalmat és színművészetet, itthon és külföldön, egyaránt.

Az ideai szemle a színház társadalmi szerepét taglaló szaktanácskozással kezdődött, amelyen Dušan Popović színház-történész, a JKSZ KB elnöksége Végrehajtott Bizottságának tagja mondott vitaindítót. Bevezetőjéből idézzük az alábbi néhány gondolatot:

— A művelődésügyi öngazgatási érdekközösségek létrehozásával és a színházakkal való közvetlen kapcsolatteremtésük kialakításával lehetővé válik a szabad munkacsera a társult munka és a színház között. A régi pénzületi felfogások maradványai azonban még mindig tartják magukat, sőt belopakodtak az új öngazgatási érdekközösségnek nevezett institúcióba is. Még mindig tapasztalhatunk ugyan-

is költségvetési pénzelést, a színházakban pedig tartja magát az üzleti szellem. A társadalomban tapasztalható érdekközösítőközések a színházi életben is éreztetik hatásukat. Jó viszont, hogy a változások legfőbb célját, azt, hogy a dolgozót közelebb vigyük a színházhoz, illetve hogy növeljük a színházra gyakorolt hatását, sikertült elérnünk, sőt ma már az intézmények fokozottabb irányításába is bekapcsolódtak.

— Amikor a színházból és a színházi öngazgatásról beszélünk, olyan társadalmi viszonyok létrehozására gondolunk, amelyek közepette a legteljesebb mértékben kifejezésre jut a színművészeti alkotómunka szabadsága. Ez azt jelenti, hogy magában a színházban, tehát az intézményben túl kell haladni és meg kell szüntetni az intézményesített régi formákat, amelyek még az osztrálytársadalomban jöttek létre. Azért bíráljuk a polgári és az állami színházat, mert jobb, szabadabb megoldásokat keresünk, hogy a szocialista öngazgatás társadalmi előnyeire támaszkodva kialakítsuk a szabad színházi dolgozók öngazgatású színházát, azokét akik szabadon alkothatnak benne és a művészetet új, humanus tartalmakkal gazdagítják.

— A színházak mindennapi gondjai közé tartozik a televízió, a film, a rádió és az esztrádművészet nagy konkurenciája. Mivel az utóbbiak anyagi bázisa jobb és bizonyos mértékben társadalmi hatalmuk is nagyobb a színházakénál, sokszor furcsa helyzet áll elő: az említett intézmé-

nyek elégtelen szintű társadalmasított-sága lehetővé tette, hogy bennük egy nem formális, de igen hatékony struktúra közvetítőként lépjen fel az alkotók, a médium és a közönség között. Ezt akár kulturális technokráciának is nevezhetnénk. Ezek a struktúrák nem csekély anyagi javakkal rendelkeznek... Ilyen körülmények között a színházak alárendelt helyzetbe kerülnek a televízióval, a filmmel és más médiumokkal szemben, mert a színeszek legfőbb ambíciói a színházon kívüli tevékenységre irányulnak. Ezáltal a rendes munkaviszonyukból adódó teendőiket sokszor nem végzik hivataluk magaslatán...

— Öngazgatás a színházban azt jelenti, hogy a társult színművészek küldötteik útján vagy pedig közvetlenül irányítják, igazgatják a munkaeszközöket és megvalósítják a munkára való jogukat mind a televízióban, mind a filmen, mind a színházban. Munkájuk természete szerint, különböző időpontokban különböző munkaeszközöket vesznek igénybe, de amiatt nem választhatók el a munkaeszközöktől. A színésznek joga van színpadra lépni, de a szerepre való jogát színeszi képességei szerint érvényesíti...

A kétnapos tanácskozás befejeztével került sor a nyolc versenydarab bemutatására. A 23. Sterija Játékok legjobb előadásává a belgrádi Ateље 212 együttese előadását, Milica Novaković *Kőpárna* című művét nyilvánították. A színházi szerzővé most avatott írónt kapta a korszerű drámaszövegért járó díjat is. A Játékok rendezői díja az eddig nem egyszer kitüntetett Dejan Mijačić lett, aki a belgrádi Jugoszláv Drámai Színház társulatával Nušić *Nyílt tenger* című színművét hozta a szemlére. A színeszi teljesítményekért járó öt díjat Petar Božović a *Kőpárnában*, Zlatko Crnković a

zágrábi Horvát Nemzeti Színház tagja, Krleža *Golgotájában*, Milan Gutović a Nušić darabban nyújtott alakításáért, valamint Josip Pejaković a Szarajevói Népszínház tagja Duško Anđić *Omer paša Latas* c. előadásának címszerepéért és Vida Juvanová a Ljubljana-i Városi Színház művésze Andrej Hieng *Nászéjszakájában* látott alakításáért kapta. A díszlettervezői díj Njiko Matul ljubljana-i, a jelmeztervezői pedig Božana Jovanović belgrádi tervezőé.

VAJIDASÁGI MŰVELŐDÉSI NAP ZÁGRÁBBAN. A közelebbi pártkongresszus tiszteletére, április 8-án Zágrábban, a Barátság hídjai elnevezésű nagyszabású művelődési rendezvény keretében, vajdasági napot tartottak. A horvát fővárosban tartományunk művelődésügyi intézményeinek vezetői és felelős tisztségviselői — dr. Milenko Nikolić, Vukašin Lončar, Deák Ferenc, Ana Makanova, Vera Milosavljević, Dušan Belić és Pero Zubac — ismertették Vajdaság művelődésügyének jelenét és célkitűzéseit, majd pedig többnyelvű irodalmunkkal és könyvkiadásunkkal ismerkedett a Vatroslav Lisinski Hangversenyterem közönsége. A vajdasági napon képzőművészetünkből, színházi- és zeneművészetünkből is kapott szíftőt e közönség.

Az említett könyvkiállítás a vajdasági kiadóházak négyévi termését mutatta be, közöttük hetven magyar nyelven megjelent könyvet és hat folyóiratot is. Az irodalmi esten Bányai János bevezetője után Boško Petrović, Pap József, Vitazoslav Hronec, Florica Stefan és Gyura Papharhaji költészetével ismerkedett a közönség. A mai vajdasági grafikusművészetet több mint harminc alkotást bemutató kiállítás prezentálta, zeneművészetünk néhány jeles darabját — Király Ernő, Rudolf Bručić, Ivan Kováč és Nikola Petin alkotásait — pedig a Vajdasági

Filharmónia Miodrag Janoszki vezénylete kamaragyüttese szólaltatta meg. A rendezvényorozatot az újvidéki Szerb Nemzeti Színház társulatának valóban nagyszerű fellépése zárta, amelyben Jovan Sterija Popović *A fel-fvalkodott tökefej* című, már néhány éve állandóan műsoron levő vígjátékát mutatták be.

A zágrábi rendezvénynek igen nagy sajtóvisszhangja volt: a *Vjesnik* és az *Oko* teljes oldalon számolt be az eseményről, az Újvidéki Televízió pedig félórás műsorban hangszolta a nézők elé a rendezvény hangulatát és legfontosabb mozzanatait.

AZ ÚJVIDÉKI TELEVÍZIO PORTOROZBAN. Számunk megjelenésekor, május 20-án kezdődik az idei portorozi tévéfesztivál, tévéházaink szokásos, minden évben megrendezendő seregszemléje. Az Újvidéki Televízió már közzétette a portorozi listát, azaz azoknak a filmeknek a jegyzékét, amellyel megkísérli megismételni a tavalyi sikert amikor szinte minden versenykategóriában kitűnően szerepeltek, és a nyolc ház versengésében, a belgrádi stúdió mögött a második helyen végeztek. Akikor Újvidékre került a fesztivál nem hivatalos nagydíja is: Vicsék Károly rendező érdemelte ki Gobby Fehér Gyula *Vallatás* című tévéfilmjével.

A dráma műsorok kategóriájában az idén nyilván sokkal szerényebb óhajokkal indul stúdióink, mert a szemlék közötti időszakban eddig mindössze két tévéjáték készült el — Milorad Crnjanić *Milan Baum élete és munkássága* és Slobodan Božović *Sárkány* című alkotása —, de egyik sem olyan színvonalú, hogy eredményesen reprezentálhatná a stúdiót országos szintű versenyben. A tévé válogató bizottsága ezért úgy döntött, hogy a fesztiválra, egy, e sorok írása után — május 8-án — bemutatásra kerülő

tévédrámával indul, Jovan Radulović *Martić tanár hallgatása* c. drámájával, amelyet Zoran Šarić rendezett, Miloš Zutićyal a főszerepben.

A dokumentum- és riportműsorok versenyében Petar Latinović rendező egy minden bizonnyal izgalmas, egyelőre ugyancsak be nem mutatott filmjét küldik. A film Tito elnök emlékeztetés szovjetuniói, koreai és kínai látogatásának mozzanataiból állt össze. A gyermekműsorok szerkesztősége Radomir Subotićnak az Egyesült Államokban forgatott utifilmjét, a *Niagarát* viszi, a szórakoztató- és zenés műsorok szerkesztősége pedig Đorđe Fišer és Jovan Ristić zenés műsorát a *Látogatásban az öreg hölgynél* címűt. Nyilván nem kis eséllyel indul majd a portorozi fesztivál oktatóműsorának kategóriájában Guelmino János és Burány Márta *A Tisza virágzása* című filmje. Ez a produciónál ugyanias a műszaki filmek belgrádi fesztiválján nemzetközi mezőnyben is nemcsak megállta a helyét, hanem díjat is kapott. A Póth Imre filmezte és Ivan Obrenov rendezte félórás film a 160 alkotás mezőnyében lett harmadik.

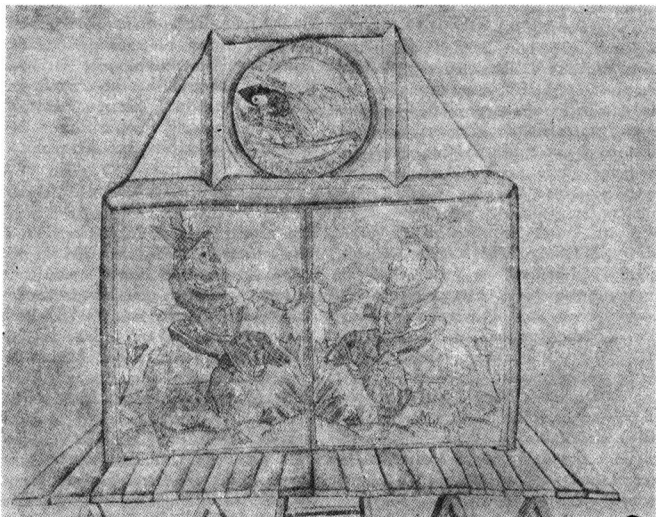
A KÉPES IFJÚSÁG KÉPZŐMŰVESZETI PÁLYAZATA. Április zárult a Képes Ifjúság egy rendkívül hasznos akciója: az ifjú képzőművészek számára kiírt pályázata, méghozzá nem is akármilyen sikerrel. Majd harminc pályamű érkezett be, s több mint fele olyan színvonalú alkotás, hogy az Ács József, Baráth Ferenc és Csernik Attila összetételű bíráló és válogató bizottság azonnal kiállításon is szerepeltette. A pályaművekből megrendezett kiállítás résztvevői: Bálint Béla, Bada Tibor, Csonti István, Fenyvesi Ottó, Horvát János, Jánosi László, Juhász Illés, Kalapáti Ferenc, Mókus Kálmán, Győre Géza, ifj. Novák Mihály, Nagy Gábor, Péter László, Sebők Zoltán, Solti György,

Szarvák József és Vicsek István. A pályázat díjazottjai: Bálint Béla, Fenyvesi Ottó, Jánosi László és Juhász Illés.

SZIVERI JÁNOS SINKÓ-DIJAT KAPOTT. „A Gemma-sorozatban megjelent *Szabadgyakorlatok* című verseskötnyében és különösen az utóbbi időben közölt verseiben Sziveri János korszerű és az eredetiség jeleit mutató szellemiségről tett tanúbizonyosságot. Hosszabb idő óta jelentet meg képzőművészeti jellegű írásokat is. A bírálói bizottság méltányolta a képzőművészeti portrékban érvényesülő újszerű hozzáállást, valamint írásokban és szervező munkában kifejezésre jutó törekvését képzőművészeti életünk fel-

lendítéséért.” — áll a Bognár Antal, Dudás Károly és Reffle Gyöngyi összetételű bírálói bizottság megindoklásában.

WANYEK TIVADAR ÚJABB AJÁNDÉKA VÁROSÁNAK. Wanyek Tivadar zrenjanini festőművész újabb festményekkel ajándékozta meg a várost. A három évvel ezelőtti majd száz festményből alapított Wanyek-szoba újabb 36 alkotással gazdagodott. Így a zrenjanini városi múzeum épületében levő gyűjtemény Milan Konjović zomboni kollektívája után a legteljesebb egyéni gyűjtemény Vajdaságban. Az ajándékozási okmány aláírása utáni napokban Wanyek Tivadarnak önálló tárlata nyílt a belgrádi Művelődési

Vanda Fik-Palkova (Lengyelország): Díszlet egy XVIII. századi orosz irodalmi összeállításhoz

Központ képtárában, amelyen a *Barátság ablakai* sorozat negyven vásznát mutatta be a fővárosi közönségnek.

KÖZÉPISKOLÁS IRODALMI VETÉLKEDŐ BECSÉN. Számunk nyomdábaadásakor tartották meg Bécsein a jugoszláviai magyar középiskolák versenyéből kint: Középiskolás Irodalmi Vetélkedőt, így tehát csak gyorsrőben számolunk be arról, hogy a sorrendben XII. rendezvény iskolai elődöntőben több mint ezer tanuló vett

részt, míg a beszédművészeti és irodalmi vetélkedő becei döntőjének nyolcvan versenyzője volt. A beszédművészeti verseny győztesei a zombori Breznyák Izabella (versmondásban), a topolyai Petris Zselimir (próza- és versmondásban) és Veselinka Ikrašević ugyancsak topolyai tanuló a magyar nyelvet környezetnyelvként tanulók versenyében. Az irodalmi vetélkedő legjobbjai Krizsán Erika Újvidékről, Faragó Katalin Zentáról, valamint a törökkanizsai Remete Anasztázia és a zentai Hajdú Zoht.